

Precarietat conilla

LLIBRES / POESIA / 19 FEBRER, 2019

Rebutjar una obra perquè no s'adapta a unes premisses ideològiques s'assembla bastant, en realitat, a rebutjar una crítica perquè no venera degudament l'obra que comenta. Les dues posicions són germanes: els qui es neguen a llegir un escriptor per racista i els qui el llegeixen com si això no comptés; els qui troben que *Lolita* ha de ser una mala novel·la perquè tracta d'una noieta violada i els qui troben que *Lolita* és una bona novel·la i, per tant, tracta d'una bella història d'amor. Comparteixen una renúncia a la complicació —o tot bo, o res—, una manera crèdula de llegir —l'autor em proposa una veritat i hi he de combregar—, un gust per la uniformitat més rudimentària —una obra que ens agrada no pot tenir res que ataquï els nostres principis—, l'adherència als dos universals respectius, més importants que la relació amb l'obra —posicionament sense condicions, extrapolable a tots els temps, llocs i gents, o idolatria de la tradició i els consagrats, com si fossin una cosa innocent, també vàlids per sempre i per tothom—, la mandra —quin pal, posar-se a matisar, ara—, una aproximació anacrònica i anatòpica —com si l'autor escrivís ara o com si el lector llegís ahir, com si tots dos ho fessin des d'enlloc— i un desinterès mal dissimulat cap al que els ofereix el llibre —un per rectitud purista, l'altre per fetitxisme dels noms. Totes dues opcions posen una cosa per damunt del text: una, les idees professades, l'altra, el prestigi del text mateix, que sembla perillar en el moment que algú l'espolsa —cosa que potser descobreix, com en un lapsus freudià massa fàcil, algú que, encara que ho repeteixi, no està tan segur d'estimar l'art, ni de trobar-hi allò que hi busca. Que avorrit, però, obrir un llibre pensant que no hi tindràs cap sobresalt ni cap disgust. La «Sàtira XLV (Del tennis relatiu)» de Guerau de Liost és un poema molt bo que fa molta ràbia.

Confessió d'entrada: en les *Sàtires* no hi trobo la calidesa dels *Somnis* ni la natura al·lucinada de *La muntanya d'ametistes*, ni cap joieteta de profunditat i bellesa com el «Comiat o l'Elegia», i uns quants passatges meravellosos no em salven la sensació que les *Sàtires* són un artefacte de luxe, esplèndid, finíssim i innecessari, com, jo què sé, uns calçotets de seda.

A la «Sàtira XLV», dos hi juguen a tennis «en un relleix petit de la muntanya». Com que no en saben gaire, «les pilotes rodolen al pendís». Farts de perdre pilotes i a punt de desesperar-se, qui parla descobreix «un truc». Tindrien tota una cria de «conilletts porquins» i:

Cada conill faria de pilota,
elàstic, resignat i cabdellat,
amb una rialleta, mig ganyota,
quan endevinaria que és llençat.

I cada volta que, amb jugada forta,
engegaríem la pilota lluny,
descabdellant-se i una mica torta,
per ella sola ens tornaria al puny.

Caminava amb aquests versos, acabats de llegir al metro i que m'havien deixat fascinat i incòmode, i vaig veure ajagut en un banc un repartidor de l'equivalent rus de Glovo. Al desembre, aquí, jaient en un banc, hi trobes, a tot estirar, un sensesostre vençut per l'alcohol. El repartidor d'ara devia haver caigut al banc baldat per la feina, aquest vi més fort, entre encàrrec i encàrrec. En una ciutat que no convida a al·legories i on el *flâneur* que no vigila per on xafa corre el risc de desnucar-se d'una relliscada, era l'excusa de transformar egoïstament el repartidor en imatge, amb el seu uniforme i la seva capsa cúbica, i, tot seguit, la imatge del repartidor en una interpretació dels versos, excedida i malèvola, però reconfortant, feta de correlacions:

- Conillet porquí / repartidor (elàstics i resignats, tots dos, però cabdellat el conill i ajagut tan llarg com era el repartidor).
- Tennista que anteposa la comoditat que la pilota torni sola / consumidor (absent, imminent) que anteposa la comoditat que el menjar li vingui a casa.
- Pel plaer de jugar a tennis, fotre-li barrada a un conill / pel gust de fer diners, deixar que un treballador esperi la següent comanda a la intempèrie més inhòspita.
- El conill torna al puny una mica tort després de la patacada / el repartidor s'ajeu per pur esgotament físic en un banc moll i fred a esperar que l'avisin.

Fàcil? Vell? No se sosté? (De fet, a un nivell visual, un repartidor del Glovo rus s'assembla més a un caragol groc, amb la seva immensa closca groga, que no a un conill, que és veritat que fan la mateixa cara vius que morts.)

Per molt coixa que sigui, ja està, ja no sabré evitar l'associació: se m'ha amarat del pes que agafa la poesia definitivament associada a la vida. I pot ser que tota la musculació interpretativa es redueixi a una experiència de vaga pietat de carrer solapant-se amb una lectura encara fresca. Però no és tot personal, hi ha el gest, hi ha aquests versos, que trobo els més bons i els més bèsties:

amb una rialleta, mig ganyota,
quan endevinaria que és llençat.

L'accent marca l'embranchida: *amb-una-riallleta, quan-endevinaria*. Sàdic! En alguns poemes de Guerau de Liost treu el cap un punt de perversió que de vegades va bé per vivificar els alambinaments verbals acumulats. Però això ja molesta: el conill entén que li serà practicada una violència física extrema i deforma la rialleta que sempre té al seu morret de conill obedient i sobretot no deixa de somriure. El poeta tennista s'adona que al conill la idea de ser llençat no li fa cap gràcia però el sotmet igualment a la seva crueltat. «No hi fa res», tal com assenyalaria un amant de les evidències: l'abundància de verbs en condicional i que tot sigui una fantasia i no un experiment de veritat desactivaria qualsevol pensament ètic. No hi fa res: és una fantasia sàdica, la fantasia de maltractar el maltractable. I, d'altra banda, d'experiments de veritat amb això en sobren.

On l'heu trobat més sovint, aquesta «riallleta mig ganyota», en conills o en gent, en homes i dones acostumats al rebre? No ens hi hem vist mai nosaltres mateixos, per casualitat, amb aquesta «riallleta mig ganyota»? A les *Méditations pascaliennes*, Bourdieu parla del «coneixement a través del cos», dels gestos, actituds i disposicions que són estructures socials «incorporades» i que, segons ell, farien insuficient una mera presa de consciència, perquè caldria acompanyar-la d'un ensinistrament invers, al nivell del cos. És justament per aquesta rialleta, adquirida i heretada alhora, que el conill —cada cop més atrotinat, fins que quedi inservible i el deixin podrint-se en algun relleix de la muntanya— torna al «puny», darrera paraula del poema i afirmació salvatge del poder del tennista, d'aquest tennista amb polo de cocodril. Un bon ensinistrament invers els caldria, sí, als conillets-pilota.

Divertit com és, rabejar-se en la sobreinterpretació porta, de tornada, que imaginem domesticar el poema perquè sigui satisfactori del tot, perquè ens porti on volem, perquè la sàtira es faci sàtira adaptada a la sensibilitat nostra: per exemple, el conill, elàstic, resignat i cabdellat, té una rialleta mig ganyota —però ganyota sardònica, no submissa— perquè es disposa a clavar mossada al puny del tennista. Un final de més bon pair, de més bon riure.

Moralisme estèril, no cal dir-ho, que privaria el poema de la seva força de cop de raqueta, indestriable del seu valor estètic: la força de provocar.

ETIQUETES: [CONILL](#) [GLOVO](#) [GUERAU DE LIOST](#) [SATIRES](#)

ARNAU BARIOS | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Térmens, 1989). És llicenciat en Filologia Eslava a la Universitat de Barcelona. És traductor del rus. Actualment ensenya català a Sant Petersburg.

[Llibres](#)
[Cultura](#)
[Nosaltres](#)
[Contacte](#)

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

[Política de privacitat](#)
[Copyleft](#)

© LA LECTORA 2018